

DR. SIPOS KORNÉL

Személyes információk

- Születési hely: Losonc
- Születési dátum: 1941. június 2.
- Állampolgárság: magyar
- Családi állapot: nős, két gyermek
- Végzettség: általános orvos, pszichiáter szakorvos, klinikai pszichológus
- Egyetemi cím: egyetemi tanár
- Tudományos fokozat: kandidátus, orvostudomány (1980)
- Anyanyelv: magyar
- Idegennyelv: orosz (felsőfok), angol (középfok)

Tanulmányok:

- 1947-1955. Általános iskola, Budapest IV. ker. Április 4. téri Általános Iskola
- 1955-1959. Középiskola, II. Rákóczi Ferenc Katonai Középiskola (1955-1956)
Könyves Kálmán Gimnázium, Budapest (1957-1959)
- 1959-1965. Szegedi Orvostudományi Egyetem, Általános Orvosi kar
- 1965-1968. ELTE Bölcsészettudományi kar, pszichológia (kiegészítő) szak
- 1974-1976. Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetem, vallástörténeti szak
- 1976-1980. Levelező aspiratura a SZU Orvostud. Akadémia Kísérleti Orvostudományi Intézetében, Leningrád

MTA, egyetemi kinevezések:

- 1965-1967. akadémiai ösztöndíjas, MTA Pszichológiai Intézet
- 1968-1969. tudományos segédmunkatárs, MTA Pszichológiai Intézet
- 1970-1984. tudományos munkatárs, MTA Pszichológiai Intézet
- 1987-1993. tudományos főmunkatárs, Magyar Testnevelési Egyetem
- 1993 december 15-től 2000. június 30-ig egyetemi docens, Magyar Testnevelési Egyetem Pszichológia Tanszék
- 2000.július 1-től 2011. június 30-ig egyetemi tanár
- 2011. július 1-től professzor emeritus

Sportszakmai tevékenység:

- 1968 Pszichológus tanácsadó a Magyar Lövész Válogatottnál
- 1972-1982 A Bp. Spartacus SC Módszertani Osztályán pszichológus
- 1990 A Magyar Birkózó Válogatott mellett pszichológus
- 1990-1995 Az OTSH Elnökének Tudományos Tanácsadó Testületében a sportpszichológiai és a rekreációs szakbizottság tagja
- 1997-től Az MSTT Sportpszichológiai Bizottság elnöke

Vezetői kinevezések:

- 1984. december 1-től 1987. szeptember 14-ig Ideggondozó Intézet vezető főorvos, Dunakeszi Egyesített Eü. Int.

- 1996.május 1-től 2006.június 30-ig Pszichológia Tanszék, tanszékvezető (Magyar Testnevelési Egyetem: 1999. december 31-ig, Semmelweis Egyetem TSK 2000.január 1-től)

Oktatói tevékenység:

- I.) bevezetés a pszichológiába
- II.) fejlődéslélektan
- III.) nevelés- és szociálpszichológia
- IV.) sportpszichológia
- V.) egészségpszichológia
- VI.) pszichés önszabályozás
- VII.) életciklusok (öregedés)

A fenti témakörökben előadásokat tartok, gyakorlatokat vezettem a Magyar Testnevelési Egyetem (magyar és angol nyelvű) nappali tanári, humánkineziológia és edzői szakokon, továbbá a levelező tagozat kiegészítő testnevelő tanári és egészségtan tanári, valamint a szakedzői szakokon hazai és nemzetközi edzői továbbképzéseken 1987 és 1994 között.

Külföldi előadói meghívások:

- Alma-Ata (1973) „Az önszuggesztió és annak hatása az emberi szervezetre” c. monográfia magyar fordítójaként a mű szerzője hívott meg a Kazah Állami Egyetemre, a Pszichés önszabályozás c. konferenciára
- Leningrád (1974) Speciális nevelőotthoni szociális rehabilitáció magatartásvizsgálataiban szenvedő serdülőknél Leningrád V. M. Bekhterev Psycho-Neurological Research Institute
- Róma (1975) Autogén tréning által előidézett különböző éberségi szinteken előforduló Petit Mal epilepsziás klinikai tünetek és EEG jelek összehasonlító vizsgálata c. előadás alapján választottak az ICAT (International Committee for the Coordination of Clinical Application and Teaching of Autogenic Therapy) Montreal, Kanada – tagjává
- Varsó (1983) A szorongás mérésével kapcsolatos előadásaim a Varsói Állami Egyetem rendezésében tartott „International Conference Stress and Anxiety” c. konferencián meghívott előadóként hangzottak el. A Society for Test Anxiety Research (STAR) ezek alapján választott tagjai közé (1984-ben)

Tanulmányutak:

- 1973. Alma-Ata, Kazah Állami Egyetem
- 1973/74. Leningrád, Kísérleti Orvostudományi Intézet
- 1976. Leningrád, Kísérleti Orvostudományi Intézet
- 1979. Leningrád, Kísérleti Orvostudományi Intézet
- 1980. Leningrád, Kísérleti Orvostudományi Intézet

Egyetemi doktori témavezetés:

- Rákos Etelka (1991)
- Theodore Mallias, Görögország (1991)
- Shraga Sade Izrael (1992)
- Danny Newman Izrael (1992)

- Bejek Gézáne (1993)
- Vingender István (1993)
- Cho Hyun-Ik, Koreai Köztársaság (1993)
- Ron Bolotin Izrael (1994)

Doktor iskolai befejezett témavezetés:

- Boros Szilvia (2010)
- Majoross Kinga (2009)
- Szalay Piroska (2007)
- Tóth László (2005)
- Ilana Kliger (2004)
- Lénárt Ágota (2003)
- Vingender István (2000)

Külföldi Ph.D. disszertáció opponens:

- Dr. Khalid Omer Al-Beedh (Jemen) 1993.: Psychiatric disturbances in the Yemeni children of Aden City (6-15 years).

Tudományos postgraduális képzés:

A Magyar Testnevelési Egyetem (jelenleg a Semmelweis Egyetem) TF intézményi PhD. program Társadalomtudományi alprogramjában témavezetőként dolgozom

Ph.D. hallgatók:

- Bácskainé Abonyi Barbara
- Bollok Sándor
- Gyömbér Noémi
- Lőkös Dániel

Befejezett kutatási témák:

1. Izomellazító gyakorlatok a testnevelés órán (1969-1970), az óvodában (1989), a testnevelési órán és a napköziben (1990)
2. Az autogén tréning alkalmazása a sportban (1970)
3. Bevezető a sportolók pszichotónusát szabályozó eljárások gyakorlatába edzők és sportorvosok számára. OTSH, (1971)
4. Az autogén tréning alkalmazása Petit Mal epilepszia kezelésében (1975)
5. Az autogén tréning és az agyi bioelektromos aktivitás biofeedback tréningjének együttes alkalmazása neurotikus betegek kezelésében (1980)
6. Pszichovegetatív index kidolgozása a Lüscher-teszt értékelésében (1971)
7. Művészeti kommunikáció hatása a faji előítéletre (1969-1970)
8. Színházi hatáselemzés (1977)
9. Nehezen nevelhető állami gondozott serdülők diagnosztikus és terápiás problémái (1974-1978)
10. Éber állapotban és alvás alatt végzett EEG vizsgálatok. (1973-1978)
11. A STAI magyar nyelvű standardizálása. (1975-1988)
12. A TAI magyar nyelvű standardizálása. (1983-1988)

- 13. A STAIC magyar nyelvű standardizálása. (1979)
- 14. A SCAT magyar nyelvű standardizálása. (1979-1989)
- 15. A CSAI-2 magyar nyelvű standardizálása. (1991-1994)
- 16. Az AAI magyar nyelvű standardizálása. (1984-1989)
- 17. A SASC magyar nyelvű standardizálása. (1991)
- 18. Sportolók szorongásának vizsgálata. (1979-1990)
- 19. Formula-1 versenybírók pszichológiai vizsgálata. (1987-1988)
- 20. Antiszociális, javítóintézeti fiúk személyiségvizsgálata. (1984-1988)
- 21. Egyetemi hallgatók tanulmányi eredménye RTT mutatói (1989)
- 22. Az iskolai teljesítmény, az állóképesség, szomatikus pszichés jellemzőkkel való kapcsolata. (1982-1994)
- 23. A futással kapcsolatos attitűd vizsgálata. (1982-1987)
- 24. Az énkép és az iskolai teljesítmény/futásteljesítmény összefüggésének vizsgálata. (1988-1994)
- 25. Élsportolók pszichológiai felkészítésének etikai problémái. (1987-1990)
- 26. A Béres Csepp Plusz pszichológiai hatásáról. (1990-1991)
- 27. A szorongás, depresszió, és neurózis szűrés szerepe az arterioszklerózis korai diagnózisában. (1992-1995)
- 28. Komplex cerebrovasculáris szűrőrendszer. (1992-1995)
- 29. A KTD-11F EEG-feedback csatornájának kifejlesztése. (1974-1976)
- 30. A szorongás transzkulturális vizsgálata (1993-1998)
- 31. Drogmegelőzés az iskolában. (1992-1998)
- 32. Vak sportolók szorongásának vizsgálata (1999)
- 33. Általános iskolások szorongásának vizsgálata (2000)

Megnyert pályázati támogatások

- 1. Az Országos Alkoholológiai Intézet TÁMASZ Alapítványa 1993-tól ösztöndíjas támogatást nyújt ahhoz, hogy a Magyar Testnevelési Egyetemen TÁMASZ ambulanciát üzemeltessünk (rendel: Dr. Sipos Kornél), illetve egészséglélektani alap kutatásokhoz anyagot gyűjtsünk, azt feldolgozzuk (a kutatásokat Dr. Vingender István végzi, témavezető: Dr. Sipos Kornél) 100 e Ft külön támogatást kaptunk Baja-Kalocsa-Székesfehérvár középiskoláiban végzett felmérés (a felmérést végezte András Barna) számítógépes feldolgozására.
- 2. Az OTSH tárcaszintű kutatási pályázatán (1991-1992) 250 e Ft támogatásban részesült a „Teljesítmény, teljesítménymotiváció, szorongás” c. pályázatunk (témavezető: Dr. Sipos Kornél, résztvevők: Stuller Gyula dr. egyetemi docens, tanszékvezető, Professor Knut A. Hagtvet, University of Bergen, Norway, Rákos Etelka dr. Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola, Eger és Bejek Gézané egyetemi docens, tanszékvezető).
- 3. MKM 1993. évi kutatási előirányzatából támogatott K+F pályázat 220 e Ft támogatásban részesítette „egészségkárosító magatartásformák egészségpszichológiai vizsgálata” című pályázatunkat.
- 4. Az OTSH Tudományszervezési Főosztálya 100 e Ft támogatást adott a „Drogmegelőzés az iskolában” c. tanári segédkönyv nyomdai előkészítéséhez (1995 évben).
- 5. Az MSTT 1997-től 2000-ig évente 100 e Ft támogatásban részesíti az “Utánpótláskorú sporttehetségek kiválasztása, pszichológiai verseny felkészítése” című pályázatomat.

- 6. Az ISM (1999-ben) 1 millió Ft támogatást adott a TF TÁMASZ Ambulancia Testkultúra, sporttevékenység, drogfogyasztás c. kutatási programjához.

Eredeti tudományos felfedezések

- 1. Pszichovegetatív tónus meghatározása Lüscher-teszt értékelésébe bevezetett indexszámítás segítségével.
- 2. A cigányokkal szembeli faji előítélet egyszeri színházi élmény hatására szignifikáns csökkenést mutatott Magyarországon az 1960-as évek végén.
- 3. A pszichometriai irodalomban elsőként publikáltunk olyan teszt-adaptációt, amelyet nem az eredeti nyelvről, hanem a teszt idegen nyelvre történt adaptálásából (orosz nyelvből) készítette el egy angol teszt magyar változatát, mely az eredeti angollal is ekvivalensnek bizonyult. (A STAI teszt szerzője, Prof. C. D. Spielberger ezt az eredményünket számos nemzetközi konferencián, illetve 1991-ben Egyetemünkön történt díszdoktorrá avatásán is aláhúzta.)
- 4. A megváltozott tudatállapot Autogén tréninggel való kiváltásának Petit Mal epilepsiában előforduló EEG jeleit az elsők között publikáltuk az irodalomban (Tomka Imre elektrofiziológus, az orvostudomány doktora közreműködésével).
- 5. A szorongás önértékelő skálákkal való meghatározása területén azt lehet eredeti tudományos eredményként értékelni, hogy
  - a) 1975 és 1990 között a magyar középiskolások szorongása szignifikáns emelkedést mutatott vizsgálataink alapján (Sipos Mihály és Knut A. Hagtvet társszerzőkkel publikált eredmény).
  - b) 1979 és 1993 között a magyar általános iskolások szorongásának szignifikáns emelkedése csak a fiúk esetében volt kimutatható (F. Mérey Ildikó és Tóth László társszerzőkkel publikált eredmény).
  - c.) Ázsia, Afrika és Közel-kelet országaiból származó (22 különböző anyanyelvű) edző angol nyelven történő szorongásmérésével a különböző kultúrák képviselői között értékelhető eltérést nem tudtunk kimutatni (Manohar Singh Badhan társszerzővel).
  - d) Bejek Klára első szerzővel azt bizonyítottuk, hogy a szorongás és a versenyteljesítmény közötti kapcsolat eltérő ugyanannál a válogatott tornásznőnél, ha adott versenyen „jól” teljesít és másik alkalommal „rossz” a teljesítmény

Fejlesztések, újítások

- 1./ A Medicor KTD-11F Biofeedback Diagnosztikai Táská alpha-feedback csatornájának (8-12 Hz tartományban 1 Hz pontossággal történő megerősítő) üzemmódját az MTA Pszichológiai Intézet Pszichofiziológiai csoportja – Dr. Sipos Kornél és Mecz Flórián – szakvéleménye alapján alakították ki.
- 2./ Microcomputer programs for STAI-H, MCA/IV, IMD, HJEPQ, and HEIVEQ. Metracomp-Computest Programs, Budapest, 1983. K.Sipos, Z.Kanizsai, and J.Peredi.

Alapítások

- 1. Dunakeszi Ideggondozó Intézet (1984)
- 2. TÁMASZ Ambulancia Dunakeszi (1992)
- 3. TÁMASZ Ambulancia, Magyar Testnevelési Egyetem (1993)
- 4. TÁMASZ Ambulancia, Dunakeszi Szociális Foglalkoztató (1994)

Folyamatban lévő ill. tervezett projektek

- 1. Drogmegelőzés az iskolában témakörben extenzív felméréseket végzünk, az akkreditált tanártovábbképzés, illetve az egészségtan szak hallgatóinak közreműködésével.
- 2. Szituációs Szorongás Kérdőív Vakok számára (Madridi Állami Egyetem Pszichológiai Tanszékével közösen) az eredeti spanyol kérdőív magyar adaptációján dolgozunk az ELTE Bárczy Gusztáv Gyógynevelési Tanárképző Kar Pszichológia Intézetének munkatársaival közösen.
- 3. Élsportoló női tornászok szorongásának, verseny-teljesítményének összefüggéseit és egyéni versenyfelkészítésének módszertani problémáit Dr. Bejek Klára egyetemi docens (Torna Tanszék) és Dr. Famosi István tudományos munkatárs (Egészségtudományi Tanszék) társszerzőkkel kutatjuk.
- 4. A Cerebrovasculáris szűrő rendszer (CerberusR) élsportolói populáció szűrésére való alkalmazását és sportlövészetben a Noptel lézeres lövészet szimulációs rendszerrel együtt történő felhasználásának lehetőségeit Dr. Bodó Mihály (USA), Dr. Juhani Heinula (Noptel Oy, Finnország) és Dr. Lénárt Ágota egyetemi adjunktus (Simmelweis Egyetem) közreműködésével készítjük elő.
- 5. 10-14 éves korú iskolások körében a STAIC-H szerint mért szorongás mértékének változását az 1979-es magyar standardhoz viszonyítva több ezres budapesti mintán, valamint 320 gödi általános iskolás felmérésével elemezzük Fehérné Mérey Ildikó társszerzővel.
- 6. 10-14 éves korú iskolások körében a testi énkép, a szorongás, a motoros teljesítmény és az iskolai teljesítmény, valamint az antropometriai mutatók egymással való kapcsolatát Tóth László (Pomáz, 3. sz. Általános Iskola) társszerzővel közösen vizsgáljuk.
- 7. A Csengersima '92 címmel folyó longitudinális egészséglélektani vizsgálat eredményeinek feldolgozása folyamatban van. A további vizsgálatok, felvilágosító-egészségnevelő programok tervezése befejeződött, pályázatok elnyerésével lesz lehetőségünk azok megvalósítására.

Társasági tagság

Tudományos:

- Magyar Narkológiai Társaság
- Magyar Sporttudományi Társaság
- Magyar Stroke Társaság
- Sántha Kálmán Alapítvány, kuratórium tag
- European Health Psychology Society (EHPS)
- Stress and Anxiety Research Society (STAR) Magyarország képviselője

Egyéb:

- Magyar Orvosi Kamara

Publikációk

Egy könyv társszerzője, két idegen nyelvű könyv fordítója, kilenc könyvrészlet, hét angol nyelvű szorongás-teszt magyar adaptációja, öt oktatási segédanyag, harmincnolc tanulmány,

szakcikk és ismeretterjesztő cikk szerzője illetve társszerzője, amelyek magyar, angol, német és orosz nyelven kerültek publikálásra. A “Drogmegelőzés az iskolában” c. oktatási segédanyag szerkesztője Az Addiktológiai Füzetek című kiadvány (TF, 1999; TF Támogatók Köre Alapítvány, 2000.) szerkesztője.

1969-2003 között megjelent publikációinak összesítése:

- Könyv/könyvrészlet: 7 magyar nyelvű, 9 idegen nyelvű
- Tanulmány: 27 magyar nyelvű, 12 idegen nyelvű
- Előadás: 23 magyar nyelvű, 66 idegen nyelvű
- Beszámoló: 7 magyar nyelvű
- Szakkönyv fordítás: 1 orosz nyelvről, 1 angol nyelvről
- Szakkönyv szerkesztés: 2 magyar nyelvű
- Kandidátusi értekezés: orosz nyelven
- Egyetemi jegyzet: 1 magyar nyelven

Impact factor : 8.599

Citációs index: 135

Részletezés (1999-2004)

Nemzetközi referált folyóirat :

- Bodó, M., Boytar, A.S., **Sipos, K.**, Thuroczy, Gy., Panczel, G., & Banyasz, A. (1999)
- Health inventory from the Hungarian village of Csengersima. 31st Annual Meeting of Hungarian Medical Academy, Florida , October 24-29, Archives of the Hungarian Medical Association of America, 7, 2: 2
- Bretz, K., **Sipos, K.**, Borvendég, K., & Bretz E. (2004) Psychological aspects of of computerized gait training. Psychology Science, Vol. 46, Supplement I, pp. 206-211
- Hagtvet, K. A., & **Sipos, K.** (2004) Measuring anxiety by ordered categorical items in data with subgroup structure: the case of the Hungarian version of the Trait Anxiety scale of the State-Trait Anxiety Inventory for Children (STAIC-H). Anxiety, Stress, and Coping, March, Vol. 17, No.1, pp. 49-67 – Impact factor: 0,617
- Thuroczy, Gy., Kubinyi, Gy., Sinay, H., Bakos, J., **Sipos, K.**, Lénárt, Á., & Szabó, L. D. (1999) Human electrophysiological studies on the influence of RF exposure emitted by GSM cellular phones. Electricity and Magnetism in Biology and Medicine. Edited by Bersani, Kluwer Academic/Plenum Publishers, 721-724

Hazai referált folyóirat :

- Bretz, K., & **Sipos, K.** (2000) The posturography, cranio-corpography and the Unterberger-Fukuda test in the selction of athletes. Kalokagathia, XXXVIII. évf. 1-2. sz. pp. 24-38

- Bretz, K. J., & **Sipos, K.** (2003) Tremor and stress during college examination. Kalokagathia, Review of the Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Vol. XLI, No 1, pp. 111-115
- Tóth, L. & **Sipos, K.** (2003) Generalized self-efficacy, and self-efficacy towards physical exercise results in 10-15-year-old school-children. Kalokagathia, Review of the Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Vol. XLI, No 1, pp.104-110

Hazai szakmai folyóirat :

- **Sipos K.**., Kardos Gy-né (1999) Addiktológiai Füzetek I. kötet (Sorozatszerkesztő: dr. Sipos K.) Dr. Kardos György válogatott írásai. Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest, 143
- **Sipos, K.**., Vingender, I. (1999): Diszkó – autó – drog a fiatalok életvitelében. Főiskolai figyelő IX. évf. 4. pp. 21-39
- **Sipos K.** (2001) Addiktológiai Füzetek II (Sorozatszerkesztő: dr. Sipos K.) Dr. Farkasinszky Teréz “a magyar Teréz Anya” összegyűjtött munkái. (szerk.: dr. Grezsa F.) Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar, Budapest, p. 388, ISBN 963 00 69024, ISSN 1585-4043
- Vingender, I., **Sipos, K.** (2000) Diszkózás, autóhasználat és drogfogyasztás a fiatalok életvitelében. Védőnő 5.

Nemzetközi konferencia kötet :

- Bretz, K.J., Skripko, A.D., **Sipos, K.**, Bretz, K (2004) Measurement and correlation analysis of hand tremor body sway, stress and anxiety [Medelektronika 2004. 9-10/12. Minszk, Beloruszia] p. 217-222.

Tankönyv :

- **Sipos K.** (2005) Pszichoreguláció: A.S. Romen Aktív önszuggesztió (Szerk.) Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar, Budapest, 181.